

Arme landen hard getroffen

In korte tijd is de wereld overrompeld door de gevolgen van het coronavirus. Er zijn ingrijpende maatregelen genomen die verdere verspreiding moeten tegengaan. De inzet is om onze kwetsbare medemens zo goed mogelijk te beschermen. Laten we ook onze naasten in ontwikkelingslanden niet vergeten.

Tekst: Charlotte Ariese

Het is onze taak om juist nu ook op te komen voor de meest kwetsbaren op deze wereld, die onevenredig hard getroffen zullen worden door de coronacrisis.

Schaarste

Het hoofdartikel (zie p.5) gaat vandaag over het citaat van Dietrich Bonhoeffer: 'Niet de gedachtes, maar de bereidheid om verantwoordelijkheid te nemen is de oorsprong van de daad.' Een citaat dat ons allen stemt tot nadenken, maar ook het werk van Prismaleden typeert (Prisma verenigt een twintigtal christelijke organisaties die wereldwijd actief zijn in zending, ontwikkelingssamenwerking en diaconaat). Christelijke ontwikkelingsorganisaties weten zich verantwoordelijk voor hun medemens en de schepping. Ze hebben het verlangen om het voorbeeld van Christus te volgen, door mensen die lijden, in nood zijn of onrecht ervaren van welke aard dan ook te hulp te komen – in soms moeilijke situaties en over landsgrenzen heen. De huidige coronacrisis is hier

een voorbeeld van en vraagt duidelijk om dienstbetoon en hulpvaardigheid aan onze verre en kwetsbare naaste in nood.

Veel ontwikkelingslanden staan aan het begin van de coronaepidemie en beschikken niet over een hoogwaardig gezondheidssysteem, goede waterleidingen of een stabiele voedselvoorziening, waardoor het aantal besmettingen en sterfgevallen naar verwachting veel hoger zal liggen dan in Nederland. Prismaleden maken zich grote zorgen over de gevolgen van een grootschalige uitbraak van corona in projectlanden. Nu het COVID-19 virus in nagenoeg alle ontwikkelingslanden is vastgesteld, ligt een humanitaire ramp op de loer. Zonder extra steun zal de gezondheidszorg in deze landen al snel bezwijken.

Zo is het aantal IC-bedden in veel Afrikaanse landen extreem laag. In Mozambique bijvoorbeeld zijn er maar dertig beademingsapparaten in het hele land voor een bevolking van bijna dertig miljoen. In veel landen is een enorme schaarste aan gezondheidspersoneel. Als verdere verspreiding geen halt toegevoerd wordt of als mensen zich niet (kunnen) houden aan de hygiëneregels en *social distancing*, zal het virus in 'het Zuiden' ontzettend veel levens eisen. Om nog maar te zwijgen over andere (gezondheids)crises die ontwikkelingslanden ervaren.

Leprapatiënten

Dat onderstreept ook Leprazending, Prisma-lid. Zij zijn bezig met het in kaart brengen van de gevolgen van de coronacrisis voor het werk dat zij verlenen aan leprapatiënten, een uiterst kwetsbare en gemarginali-

Roma-kinderen in Servië hebben een kinderbijbel gekregen. Foto: Stichting Hulp Oost-Europa.

In Bangladesh krijgen mensen les in hygiëne. Foto: Leprazending.

seerde groep. Leprazending is onder andere actief in India, een land met meer dan 1,3 miljard inwoners en momenteel in lockdown om verdere verspreiding van het coronavirus tegen te gaan. Dit brengt echter grote problemen met zich mee. Zo is het voor veel mensen moeilijk om zich aan de *social distancing* regels te houden. Sociale afstand is niet alleen erg ongewoon, maar vaak ook onmogelijk in overvolle sloppenwijken en drukke stedelijke gebieden.

Platteland

Op het platteland vinden mensen het eveneens lastig om afstand te houden en de hygiënemaatregelen op te volgen. Dat geldt ook voor gemeenschappen die getroffen zijn door lepra. Mensen wonen dicht op elkaar, hebben een slecht immuunsysteem en er zijn weinig sanitaire voorzieningen. Een ideale omgeving voor verdere verspreiding van het coronavirus. Daarnaast heeft de lockdown direct effect op leprapatiënten die bijvoorbeeld een medicijnenkuur volgen. Het is onder deze omstandigheden veel moeilijker om een lange kuur af te maken, doordat medicijnen in mindere mate beschikbaar zijn. Maar de impact van het coronavirus is niet alleen medisch. Veel mensen met lepra – ook met andere handicaps – hebben een lage sociaaleconomische status. Zij leven van financiële en praktische hulp van anderen. Door de lockdown kunnen mensen niet meer langskomen om te helpen én worden de mensen die ondersteuning bieden zelf ook geraakt door de economische maatregelen. Het gevolg hiervan is werkloosheid, armoede en honger. De directe impact is zichtbaar in de verhalen die Leprazending nu al hoort uit het veld. ‘We hoorden van een jonge vrouw die niet kan werken vanwege de lockdown en zij en haar familie hadden dagenlang geen eten. Haar drie kinderen huilden van de honger. Gelukkig hebben we haar kunnen helpen.’ Momenteel is Leprazending druk bezig met het ombuigen van een aantal bestaande projecten naar zogenoemde ‘Covid-19 noodhulpprojecten’, waarbij onder andere wordt ingezet op communicatie, voor-

lichting en het verlenen van noodhulp aan leprapatiënten tijdens de corona-uitbraak. Dat is niet eenvoudig. Veel projecten liggen stil en projectmedewerkers zijn niet in de gelegenheid om te reizen en assistentie te verlenen.

Oost-Europa

Niet alleen in ‘het Zuiden’ worden de gevolgen van de coronacrisis gevoeld. Prismaleden werkzaam in Oost-Europa ondervinden ook de impact van de virusuitbraak. De maatregelen die zijn genomen om verdere verspreiding tegen te gaan, hebben ook daar directe gevolgen voor de meest kwetsbare groepen, zoals ouderen, daklozen en Roma. Stichting Hulp Oost-Europa is onder andere werkzaam in Roemenië, waar de noodtoestand is uitgeroepen. Dat houdt in dat niemand het huis mag verlaten en dat mensen alleen naar het ziekenhuis kunnen als ze besmet zijn met het coronavirus. Overige patiënten worden thuis behandeld. Partnerorganisaties als kerken en pastoraal werkers waar zij mee in contact staan doen er alles aan om de eerste nood te lenigen, door bijvoorbeeld mensen te voorzien van benodigde medicijnen en voedsel. Hieraan is echter een enorme schaarste ontstaan. Ook Stichting Kom over en help rapporteert over de benarde situatie waarin veel kwetsbare mensen zich bevinden. De partnerorganisaties waar zij in Oekraïne mee samenwerken, maken melding van prijzen van levensmiddelen die door de schaarste enorm toenemen. Mensen worden niet alleen getroffen door corona, maar kunnen ook niet meer voorzien in hun eigen levensonderhoud. Dagopvangcentra voor kinderen uit arme en kwetsbare kinderen zijn gesloten, waardoor zij de noodzakelijke maaltijden missen. De roep om hulp om de ontstane nood te lenigen zwelt aan. De coronacrisis vraagt om een internationale aanpak en urgent handelen.

Wereldwijde bestrijding

Om die reden ondertekende Prisma recent – evenals meer dan vijftig ontwikkelingsorganisaties – een sta-

»

Charlotte Arieze
is coördinator
beleidsbeïnvloeding
bij Prisma.

tement dat oproept tot internationale solidariteit in de bestrijding van de coronacrisis. De Nederlandse overheid wordt hierin aangespoord om financiële steun te verlenen aan ontwikkelingslanden en maatschappelijke organisaties die daar werkzaam zijn. De inzet is dat een percentage van de noodmaatregelen die het kabinet neemt, bestemd zou moeten zijn voor een internationale aanpak van de coronacrisis. Want zonder internationale solidariteit ondermijnen we niet alleen de aanpak van de pandemie, maar ook de waarden van onze samenleving. Deze oproep wordt inmiddels ook gesteund door de academische gemeenschap van ontwikkelingsdeskundigen in Nederland en meer dan een twintigtal religieuze en levensbeschouwelijke leiders. Desondanks blijkt het niet eenvoudig te zijn om de handen op elkaar te krijgen voor het steunen van een internationale aanpak en het vrijmaken van extra middelen – in plaats van bestaande middelen – voor hulp aan ontwikkelingslanden. Velen willen zich in dit stadium enkel focussen op de bestrijding van het coronavirus in Nederland en het afwenden van een economische crisis. Uiteraard mag steun aan kwetsbare mensen in ontwikkelingslanden niets afdoen aan onze aandacht en zorg voor mensen in Nederland, maar het is wel goed om te beseffen dat het geen zin heeft om alleen de eigen zorg te verbeteren, en die van elders te verwaarlozen – een virus-

uitbraak elders bereikt ons uiteindelijk toch in deze geglobaliseerde wereld. Maar in het bijzonder hebben we, als christenen, de opdracht om verantwoordelijkheid te nemen en zorg te dragen voor de meest kwetsbaren op deze wereld, zowel in Nederland als ook daarbuiten.

Eigen verantwoordelijkheid

Terugkomend op het citaat van Bonhoeffer: om de coronacrisis wereldwijd te kunnen bestrijden, moet ieder bereid zijn om zijn of haar verantwoordelijkheid nemen en daar ook concrete daden aan te verbinden. De overheid kan dat doen door het steunen van een internationale aanpak; wijzelf kunnen ons aandeel leveren door het meeleven met en het zorgdragen voor familie, vrienden en mensen in de omgeving die onze hulp nodig hebben én door het in acht nemen van de hygiëne en *social distancing* regels. Maar ook door (christelijke) ontwikkelingsorganisaties te blijven steunen, om zo het noodzakelijke werk in tijden van crisis zijn voortgang te laten vinden.

Echter, laten we in dit alles bovenal ons vertrouwen op God stellen en het machtige wapen van het gebed inzetten. We hebben een God die hoort. Daarvan mogen mensen die werkzaam zijn bij partnerorganisaties van Prismaleden getuigen: 'Wij vertrouwen op God. Hij heeft de situatie in Zijn hand.' ■